

8.11.2016

*Sähkökirjat Ellibs
Library -palvelussa*

Juha Tarvainen

CTO

Ellibs Oy

Esityksen sisältö

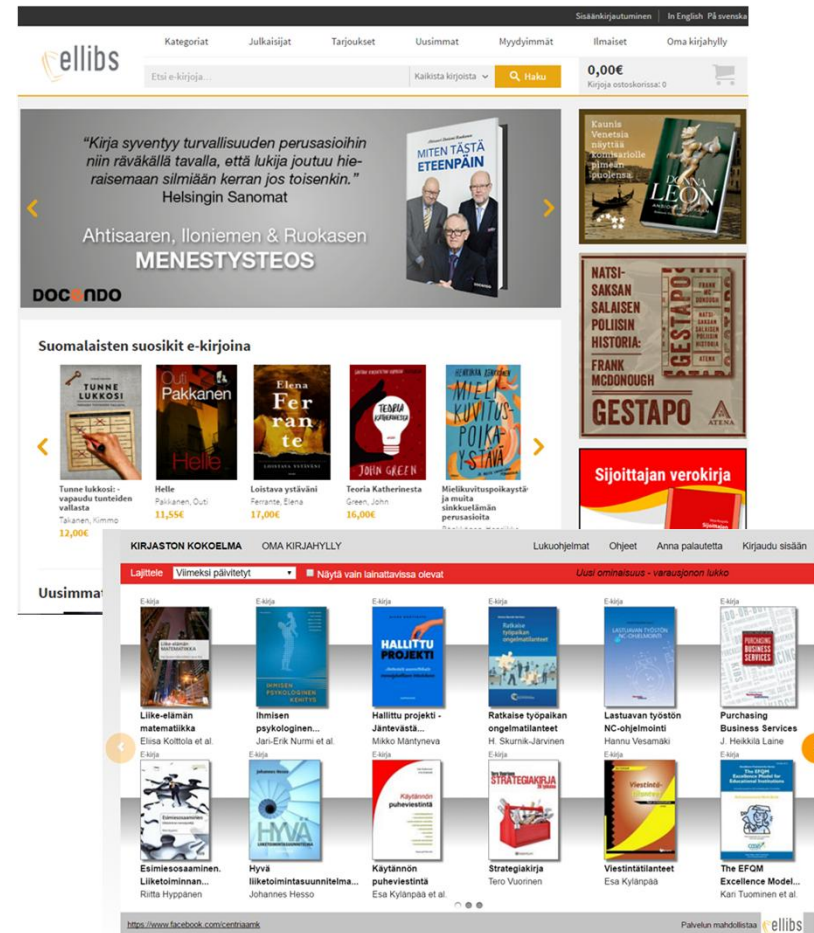
- E-kurssikirjapilotin taustaa
 - Lyhyt yhteenveto toteutuksesta, tekniikasta ja lisenseistä
 - Pilotin kulku
 - Kokemuksia ja johtopäätöksiä
 - Pilotissa opittua
- Yleistä lisensoinnista
- Pilotin jälkeen - nykytilanne
 - Tilastoja
 - Jatkosuunnitelmia

E-kurssikirjapilotin kulku

- Projekti käynnistyi keväällä 2014
 - Pilotointi jatkui lukuvuoden 2015 – 2016 ajan
- Ensimmäiset pilotin e-kirjat kirjastoille saatavilla 24.8.2015
- Hankinta-aika useimmissa aineistoissa 31.7.2016 asti
 - Aineistot täydentyivät pilotin kuluessa
 - Yhteensä n. 250 nimekettä
- Lisenssien käyttöaikoja pidennettiin pilotin kuluessa
 - Osa vielä voimassa
 - Hankintaa pilottilisenssien puitteissa ei voi enää tehdä

Pilotin kulku

- Pilotin aineistomyynti yhdessä sovittujen lisenssiehtojen mukaan
 - mallien säännöt ja reunaehdot toteutettiin Ellibs-verkkokauppaan ja lainaukseen
- Käytössä Ellibsin uudistettu verkkokauppa 07/2015
- Käytössä uudistettu Ellibs Library -lainausalusta, avaukset tehtiin 2015 ennen pilottia

Pilotissa käytetyt lisensiointimallit

- E-kurssikirjanimekkeitä tarjolla kahdella vaihtoehtoisella perusmallilla:
 - **Lainakertapaketit:** Kirjasto hankkii kirjakohtaisen paketin käyttökertoja (lainoja). Käyttökerrat vähenevät sitä mukaa, kun käyttäjät lainaavat kirjoja. Yhden lainauskerran pituus 7 vuorokautta, esikatselu 10min.
 - **Yhtäaikaisten käyttäjien paketit:** Kirjasto hankkii kirjakohtaisen paketin yhtäaikaisia käyttäjiä. Esim. 20 yhtäaikaisen käyttäjän lisenssillä kirja lainassa korkeintaan 20 asiakkaalla samanaikaisesti. Kirjastot voivat määritellä lainan pituuden itse. Jos yhtäaikaisten käyttäjien määrä ylittyy, järjestelmä ohjaa käyttäjän tekemään varauksen kirjaan.
- Suuri määrä lisenssien johdoksia testauksessa

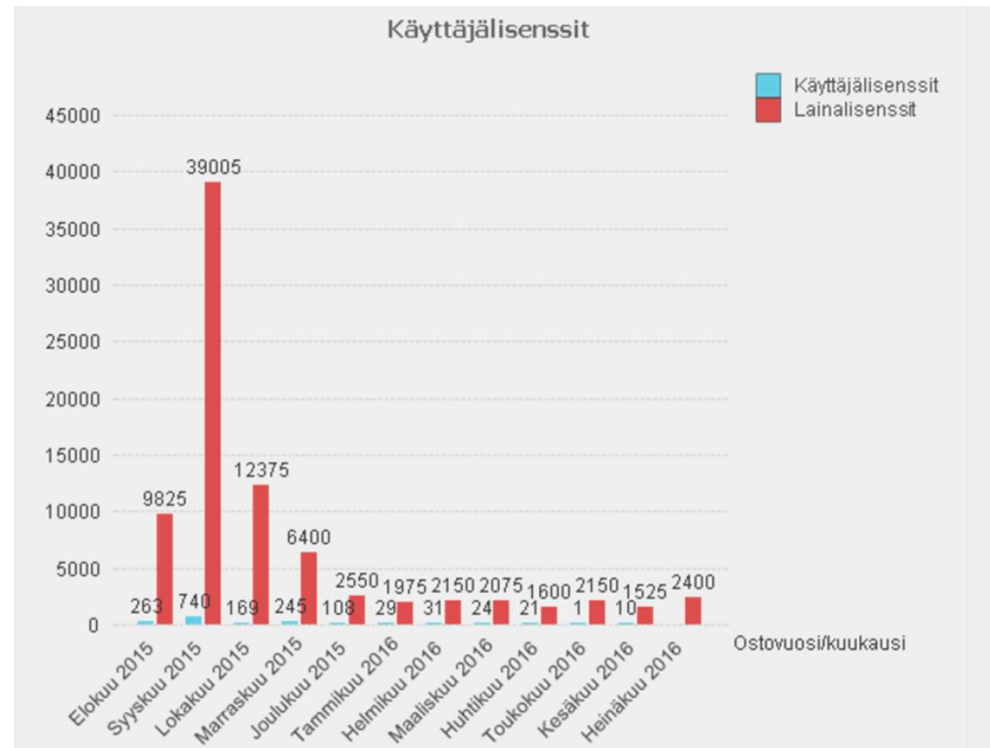
Pilotissa käytetyt lisensiointimallit

	Voimassaolo kirjaston kokoelmassa	Yhtäaikaisten lainausten määrä	Kokonaislainausmäärä	
Lisenssimalli 1	vuosi	1	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 2	vuosi	3	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 3	vuosi	5	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 4	vuosi	20	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 5	vuosi	50	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 6	puoli vuotta	1	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 7	puoli vuotta	3	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 8	puoli vuotta	5	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 9	puoli vuotta	20	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 10	puoli vuotta	50	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 11	kolme kuukautta	1	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 12	kolme kuukautta	3	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 13	kolme kuukautta	5	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 14	kolme kuukautta	20	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 15	kolme kuukautta	50	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 16	pysyvä	1	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 17	pysyvä	3	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 18	pysyvä	5	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 19	pysyvä	20	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi
Lisenssimalli 20	pysyvä	50	ei rajattu	samanaikaisten käyttäjien lisenssi

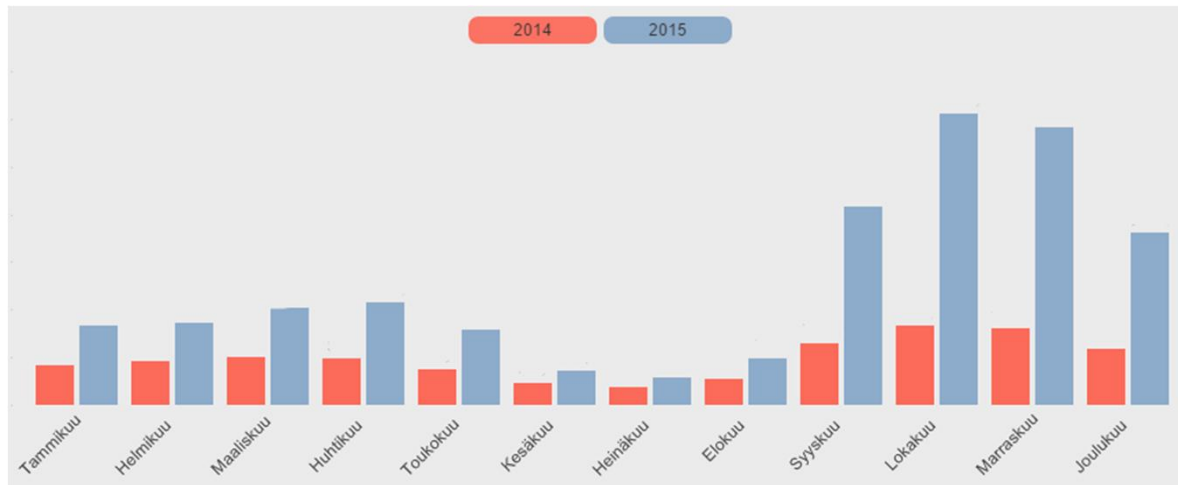
	Voimassaolo kirjaston kokoelmassa	Yhtäaikaisten lainausten määrä	Kokonaislainausmäärä	
Lisenssimalli 21	vuosi	ei rajattu	25	lainauskertapaketti
Lisenssimalli 22	vuosi	ei rajattu	50	lainauskertapaketti
Lisenssimalli 23	vuosi	ei rajattu	100	lainauskertapaketti
Lisenssimalli 24	vuosi	ei rajattu	200	lainauskertapaketti
Lisenssimalli 25	vuosi	ei rajattu	400	lainauskertapaketti

Pilotin hankintatilastot ja lisenssityyppi

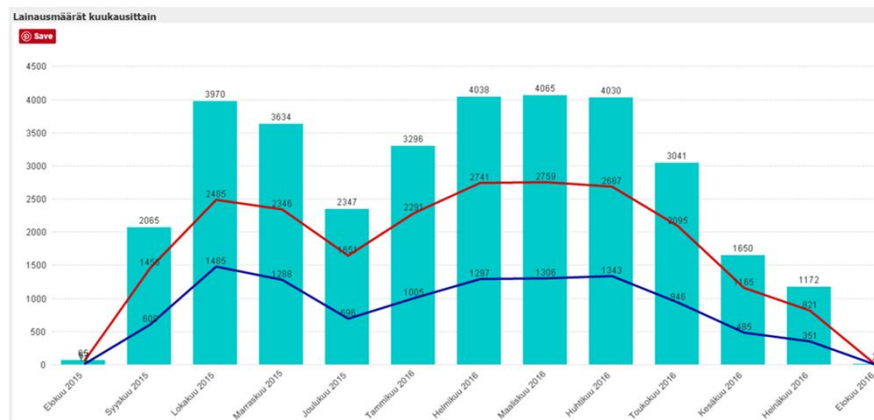
- Hankinnassa suosittiin lainakertalisenssiä
 - ei varausjonoja
 - sopii kurssikäyttöön
- Lainakertapaketeissa aluksi jopa ylitarjontaa
 - suuri määrä hankintaa
 - painottui alkuun
- Suosituimmat lisenssit:
 - 1,3 käyttäjää, 1 vuosi
 - 25,50,100,200 lainauskertaa, 1 vuosi

Lainausmäärät pilotin aikana

Pilottia vastaavat aineistot 2014 vs 2015 pilotti

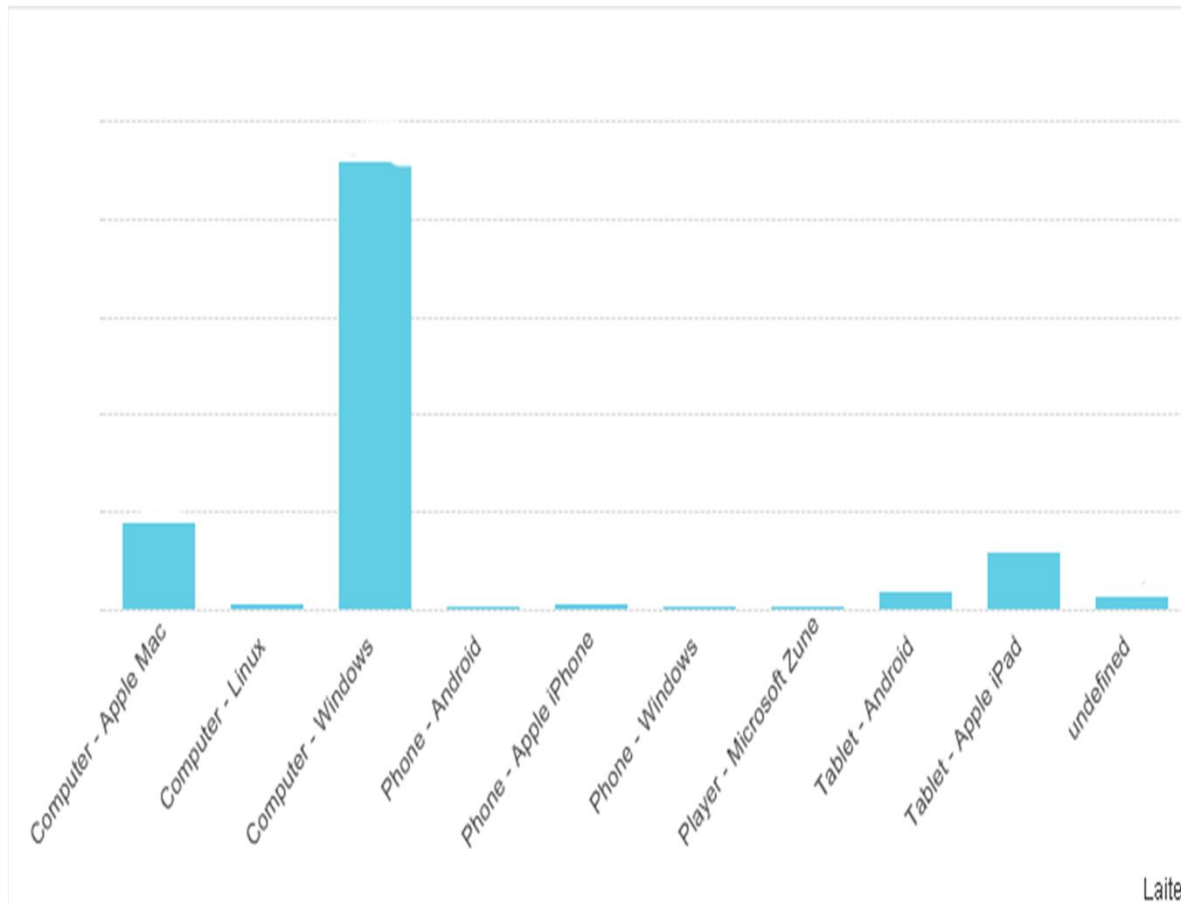

Pilotin lainaus (3000-4000 lainausta/kk)

Pilotin ensimmäisiä kokemuksia

- Tulokset positiivisia:
 - hankinta- ja käyttömäärien kasvu kokonaisuutena
 - sekä verkkokauppa- että lainausalustauudistus toteutettiin samalla onnistuneesti
- Kotimaisten e-kirjojen lainamäärät kasvoivat huomattavasti
- Tietyissä korkeakoulukirjastoissa käyttömäärät jopa moninkertaistuivat
- Lisenssimalleista kysymyksiä, erityisesti aluksi
 - testattavana suuri määrä malleja
 - alkuvaiheessa hieman sekava tilanne
 - suoraviivaistaminen; pilotissa liikaa malleja
 - hinnoittelu haasteellista, samoin lisenssien valinta

Pilotin kokemuksia: e-kurssikirjojen käyttäjien laitteet

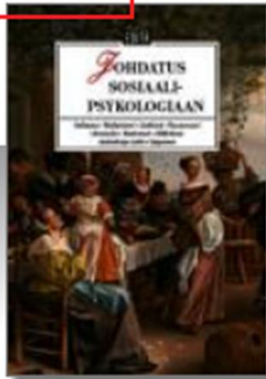
Erialaisten laiteympäristöjen käyttö pilotissa, Ellibs

Laite

- Tilasto erilainen verrattuna yleisten kirjastojen tilastoon
- Selittyy opiskelijan profiililla
- E-kirjojen käytettävyyks-kokemus erilainen tietokoneella kuin tablet-laitteella
 - Kehityspanostukset hieman eri asioihin

Pilotin palaute ja parannuksia

E-kirja

Johdatus sosiaalipsykologiaan...

Lähetä muistutus vastaamattomasta palautteesta sähköpostiini

[la, Kyllikki](#)
[npää, Sari](#)
[nen, Tero E.](#)
[ustanus](#)

Julkaisuvuosi 2015
Kieli fi
Painos 1
Kategoria [Terveys, kauneus, muoti](#)

Tiedostomuoto E-kirja
eISBN (ePUB) 9789524516747
Painetun ISBN 978-952-451-399-9
Painetun julkaisuvuosi 2009

Session is Expired. Please Login Again.

Pilotin lainausmäärät kirjastoittain

- Yhteensä **33375** lainaa pilotin ajalta
- Lainausmäärissä erittäin suuret oppilaitoskohtaiset erot
 - tilasto ei korreloi suoraan organisaation opiskelijamäärän suhteen
- Tekninen järjestelmä käytännössä sama kaikille - erot syntyvät muualla:
 - näkyvyys&tiedottaminen
 - opastus
 - saatavuus
 - aineistojen sopivuus

Lainamäärät
9286
5090
3941
3648
1481
1388
1321
873
805
772
587
538
514
479
423
362
357
269
222
215
207
183
102
33375

Lisensointi, johtopäätöksiä keväältä

- *E-kurssikirjojen lisensointi mielekäs toimintamalli, kannattaa jatkaa*
 - hinnoitteludynamiikan kehittäminen
 - tarjonnan lisääminen ja kehittäminen
- Palautteen pohjalta
 - pilotissa liikaa lisensejä tuotantokäyttöä ajatellen erityisesti laajat paketit jäivät käyttämättä 12kk käyttöajalla
 - > käyttöajan pidennys lainakertapaketeille
 - hinnoittelun ja mallien suoraviivaistaminen
 - > tuotenimet lisensseille, selkeyttäminen

Pilotoinnin jälkeen - taustaa lisensseistä

- Ellibs-valikoiman lisenssivaihtoehdot pilotin tulosten pohjalta
- Tärkeä päästä malliin, johon kaikki arvoketjun jäsenet voivat sitoutua ja joka mahdollistaa aineistojen laajemman tarjonnan
- Kummatkin perusmallit (lainakerrat/samanaikaiset käyttäjät) - mahdollistavat eri asioita riippuen tilanteesta
 - Varaukset
 - Aineistojen suosio
 - Kohderyhmä - kurssi tai vapaampi valinta
- Toinen puoli asiasta on hinnoittelukysymys - esimerkiksi lisenssien käyttöajan suhteen
 - Lisenssimalli ei ota suoraan kantaa kustannuksiin

Pilotoinnin jälkeen - lisenssit Ellibsissä

Yhtäaikaisten käyttäjien lisenssit			
Lisenssivalinta	voimassaoloaika	samanaikaiset lukuoikeudet	lainausten lkm
Lisenssi 12MU1LA12	12 kk	1	ei rajoitusta
Lisenssi 12MU5LA12	12 kk	5	ei rajoitusta
Lisenssi 12MU10LA12	12 kk	10	ei rajoitusta

12M = voimassaoloaika kk, U1, U5 ja U10 = niteiden lkm, LA12 = lainausaika kk

Lainauskertalisenssit			
Lisenssivalinta	voimassaoloaika	samanaikaiset lukuoikeudet	lainausten lkm
Lisenssi 18MLK10	kun lainaukset käytetty tai 18 kk	10	10
Lisenssi 18MLK30	kun lainaukset käytetty tai 18 kk	30	30
Lisenssi 18MLK50	kun lainaukset käytetty tai 18 kk	50	50
Lisenssi 18MLK100	kun lainaukset käytetty tai 18 kk	100	100

18M = voimassaoloaika kk, LK10, LK30, LK50 ja LK100 = lainauskertojen lukumäärä

Pilotoinnin jälkeen

- Lisenssimalleja suoraviivaistettu
 - Poimittu parhaiten toimivat perusehdotukseen
 - Käyttöajan pidennys lainakertapaketeille
- Pilotin kustantajat jatkaneet tarjontaa korkeakouluille em. malleilla
 - Pidemmät lisenssit jatkossa mahdollisia
 - Muitakin malleja mahdollista käyttää - lopullinen valinta kustantajalla
 - Lisää kustantajia mallien mukaiseen jakeluun
- Pilotin lisensoijia vielä voimassa
 - Tilanne tasoittuu ja hankintatilasto kehittyy jatkossa kun aiemmin hankitut raukeavat / käytetty
- Kerätty palaute arvokasta - pidemmän aikavälin kehitys - parannuksia järjestelmään

Johtopäätöksiä - miten erilisenssimallit toimivat käytännössä?

- *Samanaikaisten käyttäjien lisenssit*
 - yleisten kirjastojen suosiossa
 - soveltuu kun on tarve jaella suosittua aineistoa rajatusti
 - laina-aikaa voidaan säädellä vapaasti
 - mahdollistaa varausjonon ja lisähankinnat jonotilanteeseen perustuen
- *Lainauskertalisenssit*
 - usein parempi rajatun joukon käytössä - erityisesti kurssikirjoille, koululuokille jne
 - isoissa paketeissa riittävä lisenssien voimassaoloaika oleellista
 - laina-aika vaikuttaa lisenssien kulumiseen
 - ei varausjonomekanismia

Tilastoja ja käyttömääriä korkeakouluissa

Pilotoinnin alussa

2015 syyskuu-lokakuu:

- 11500 lainaa
- lainaus moninkertaistui aiempiin vuosiin verrattuna

Vuosi pilotin jälkeen

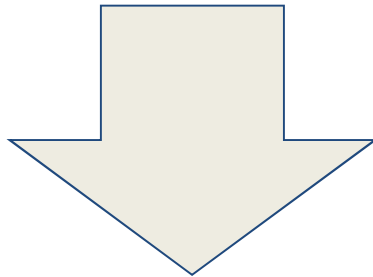
2016 syyskuu-lokakuu:

- 21000 lainaa
- lainausmäärä 1.8 kertaa pilotoinnin aikainen tilanne

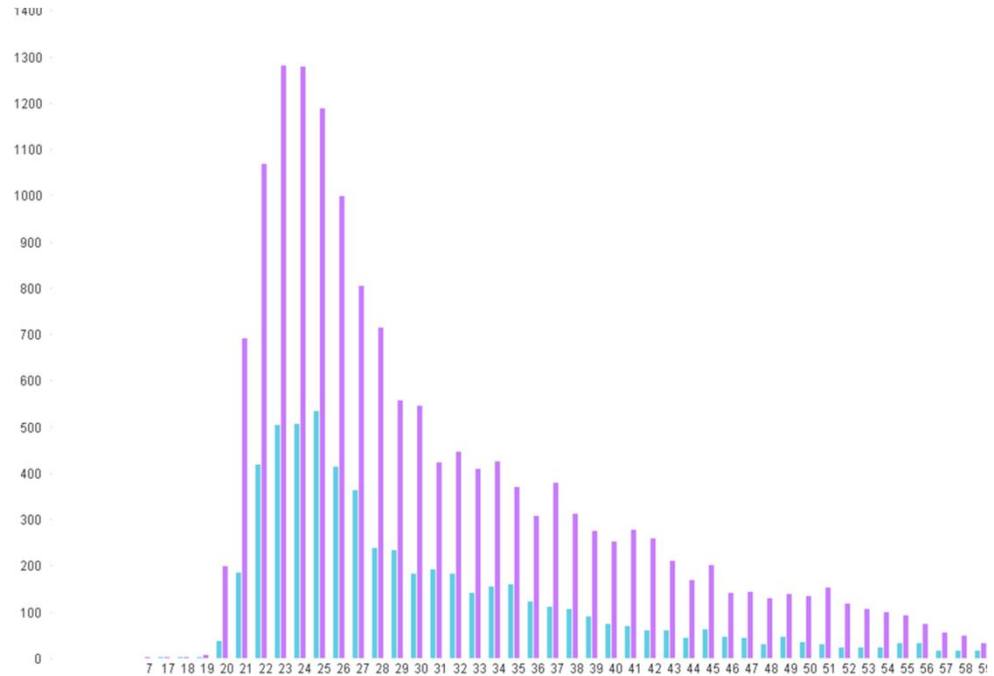

Tilastoja ja käyttömääriä korkeakouluissa

Vuonna 2015 **8900**
rekisteröityneet
lainaajat

Vuonna 2016 **21500**
rekisteröityneet
lainaajat (7.11.2016)

Muita pilotin oppeja ja mahdollisuuksia

Alusta ja jakelumalli tarjoaa hyvän pohjan

- Tarjonnan lisääminen
- Hankinnan kehittäminen - hankintaa tekeville (esim opettajille) suora näkymä saatavuustietoihin

Ellibs Libraryn toiminnallisuuden kehitys palautteen pohjalta

- Lukukokemus sekä PC:llä että mobiililla
- DRM-lataukselle muita vaihtoehtoja rinnalle
- Streamauskäytön suosio kasvaa

Kuukausi	AdobeDRM	Browser
Marraskuu 2016	68,5%	31,5%
Lokakuu 2016	65,6%	34,4%
Syyskuu 2016	65,9%	34,1%
Elokuu 2016	71,5%	28,5%
Heinäkuu 2016	74,0%	26,0%
Kesäkuu 2016	72,5%	27,5%
Toukokuu 2016	73,1%	26,9%
Huhtikuu 2016	70,1%	29,9%
Maaliskuu 2016	70,2%	29,8%
Helmikuu 2016	70,3%	29,7%
Tammikuu 2016	72,8%	27,2%
Joulukuu 2015	75,0%	25,0%

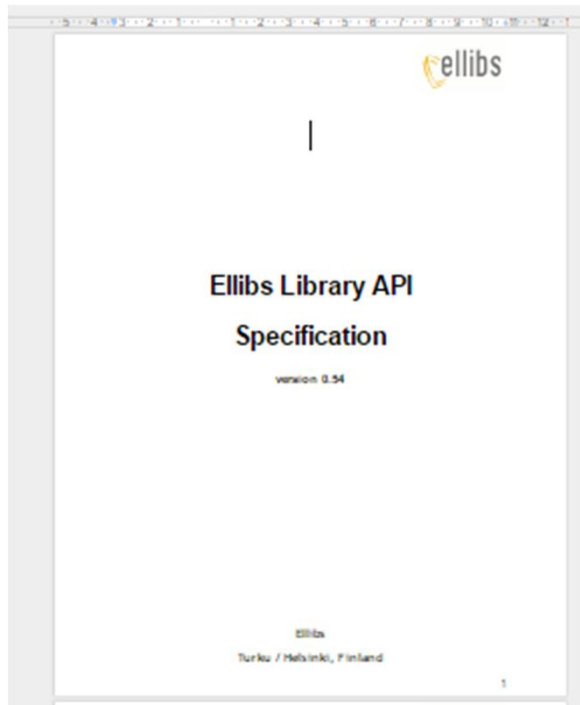
Toimivat tukipalvelut tärkeitä

- Kirjastohenkilökunnan tuki ja asiakkaiden alkuun auttaminen – ensimmäinen kerta hankalin

Raportoinnin kehittäminen ja parantaminen

Lähitulevaisuuden parannuksia Ellibs Libraryyn

Syvempi integraatio pääjärjestelmiin mahdolliseksi rajapinnat lainaukseen ja luettelointiin - Ellibs Library API

Ellibs Oy

Shibboleth - tuki, ei moninkertaista kirjautumista

haka

Lähitulevaisuuden parannuksia Ellibs Libraryyn

Lukukokemuksen parantaminen

- Ellibs -mobiilisovellukset
- PDF-varaus mahdolliseksi
- palvelun oman selainlukuohjelman ominaisuuksien kehittäminen - muistiinpanot ja korostukset
- käyttöliittymäparannuksia
- opiskelijoiden ehdotukset hankittavista kirjoista kirjastolle

Voit varata tämän kirjan.

Tee varaus

Lainattu
Tiedostomuoto

19 kertaa
PDF+DRM

●●●● Saunalahti 3G 17.36 82 %

Mainonnan ja median liitto

"Mainonta ja joukkoviestintä marsivat käsi kädessä moderniin maailmaan", kirjoittavat ponnekkaasti mainonnan sosiologian tutkijat William Leiss, Stephen Kline ja Sut Jhally. Painomedioiden tuotanto olisi tuskin voinut kasvaa valtaviin mittoihinsa ilman mainontaa. Eikä radiosta ja televisiosta olisi kenties muodostunut yhtä merkittävää päivittäisen arkielämän jäsentäjää ilman mainontaa. (Leiss ym. 1990, 115.) Jo 1800-luvun puolella kehittyneet sanoma- ja aikakauslehdet saivat osan tuloistaan mainostilaa myymällä. Lehtimainonta yleistyi erityisesti 1900-luvun ensimmäisten vuosikymmenten aikana. Mainonta kehittyi joukkoviestinnän kehittyessä, ja lopullisen sysäyksen antoi radion ja television kehittyminen valtamedioiksi. Niiden myötä mainoksista muodostui monien medioiden pääasiallinen rahoitusmuoto. (Mt. 93,152.)

Nykyisin länsimaista kaupallista mediatiloutta pyörittää kolme osapuolta: joukkoviestinnän eli median instituutiot, mainostajat sekä mainos- ja mediatoimistot. Mediainstituutioiden tehtävä on tuottaa uutisia, artikkeleita, ohjelmia, elokuvia, internetsivustoja ja muita mediatekstejä sekä lähettää niitä yleisölle. Mainostajat eli tavaroiden valmistajaryitykset ovat puolestaan erikoistuneet tuoteluun, suunnitteluun, jakeluun ja tuotteiden markkinointiin. Mainos- ja mediatoimistoja tarvitaan saattamaan kaupallisen median yleisösegmentit ja tuotemarkkinoiden kuluttajasegmentit yhteen. Niiden tehtävä on välittää tuotteiden valmistajien viestit medioiden yleisölle, ne ovat erikoistuneet myymisen mediaviestintään. (Leiss ym. 1990, 179–181.)

Joukkoviestimen yleisö mietetään joukoksi katselijoita, kuulijoita ja lukijoita, jotka kukin tahollaan vastaanottavat ja tulkitsevat media-viestintää. Joukkoviestin taas on se, joka tarjoaa mainostajille pääsyn

49

49/218

Kiitos!

juha.tarvainen@ellibs.com

ellibs@ellibs.com

sales@ellibs.com

support@ellibs.com